

ISSN 1016-9954

Št. 53 · Junij 1999 · Slovenska izdaja

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Liechtenstein
Nemčija
Slovenija
Švica

Katastrofe – prostorsko načrtovanje

www.cipra.org

Kaj vse lahko najdemo na www.cipra.org...

Ste si že kaj ogledali spletno stran www.cipra.org...? Ste že odkrili, kaj ponujamo v vsakem alpskem jeziku na 300 straneh? Ste? Lani? Prejšnji mesec? Ali prejšnji teden? Zelo verjetno boste že danes našli kaj novega. In kaj to? Tokrat Vam bomo pomagali, da »nas« odkrijete, drugič pa to kar sami poskusite!

Ur. – Od verzije iz preteklega oktobra, s katero smo z novim videzom stopili v svet interneta, je spletna stran CIPRE www.cipra.org postala kar precej obsežnejša. Tudi za prihodnost imamo dovolj zamisli in projektov. S kratkim pregledom nad vsemi rubrikami bi Vam radi pokazali, kaj vse tam lahko najdete.

Agenda

V naši Agendi poskušamo napovedati prireditve in dogodke v celem alpskem loku. Predviden je tudi iskalnik, s katerim lahko iščete po deželi, datumu ali temi. Že sedaj pa imamo obrazec, s katerim nam lahko sporočate prireditve za objavo. Doslej te ponudbe še niste veliko izkoristili.

Aktualno

Tu boste našli informacije o delavnicah in strokovnih konferencah CIPRE ter o poletni akademiji in o načinu prijave. V rubriki Aktualno objavljamo Agendo, zadnjo številko biltena CIPRA-Info in Kratka poročila, ki jih naši naročniki prejema redno. Poleg tega smo pripravili tudi novo stran: »Novo na spletu«, s katero Vas bomo obveščali o spremembah. V tem trenutku boste tam našli med drugim belo knjigo EU »Pravične cene za uporabo infrastrukture: večstopenjski koncept EU za oblikovanje pristojbin za prometno infrastrukturo«. Tega doslej ni objavila niti EU sama na svoji spletni strani!

CIPRA / naslovi

Če nas hočete bolje spoznati, morda celo osebno, Vam ne preostane nič drugega, kot da se sprehodite po rubriki CIPRA. Tu se predstavljajo naš tim in nacionalni ter regionalni odbori. Tu boste našli tudi naslove odborov, njihove članske organizacije in statut Mednarodne komisije za varstvo Alp.

Dejavnosti

V tej rubriki so na kratko predstavljene dejavnosti CIPRE. To so predvsem poletna akademija in Poročilo o Alpah, akcijski načrt za uresničevanje Alpske konvencije in projekt »bela knjiga/črna lista«, kjer so dokumentirani pozitivni in negativni primeri v smislu trajnostnega razvoja.

Publikacije

Publikacije CIPRE so CIPRA-Info, mala knjižna zbirka, velika knjižna zbirka (zborniki letnih strokovnih kon-

ferenc), Poročilo o Alpah ter CD-ROM »Labeling«. Vse publikacije lahko naročite online. CIPRA-Info je od številke 48/marec 1998 naprej objavljen skoraj v celoti.

Stališča in resolucije

CIPRA zavezema jasna stališča, sprejela je tudi številne resolucije o uresničevanju Alpske konvencije, vse boste našli v tej rubriki. Resoluciji, sprejeti pred kratkim, se nanašata na trajnostno energetsko prihodnost Alp in velike zimskošportne prireditve.

Zveze

Obsežen seznam zvez je razčlenjen glede na različne teme Alpske konvencije.

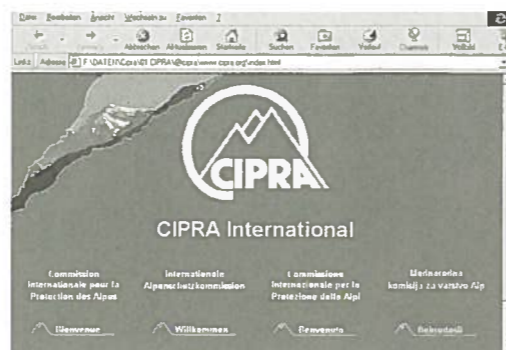
Alpe

V tem trenutku boste tu našli nekaj splošnih informacij o Alpah. Tudi tu načrtujemo objavo izvlečkov iz 1. Poročila o Alpah ter nekaterih statističnih podatkov o prometu, naravi in krajini ter turizmu.

Alpska konvencija

Ta rubrika vsebuje celotna besedila Alpske konvencije in njenih protokolov, pregled nad podpisovanjem in ratifikacijo v različnih alpskih deželah ter stališče CIPRE do Alpske konvencije. V kratkem bo tu na voljo tudi besedilo Alpske konvencije v angleščini.

Razširili in aktualizirali smo nemško, francosko in italijansko spletno stran. Za slovensko stran pa čakamo na pomoč in podporo bodoče CIPRE-Slovenija.

Letna strokovna konferenca CIPRE

28.–30. oktober 1999

Samostan Benediktbeuern

Okrožje Bad Tölz – Wolfratshausen, Bavarska

Biti mlad – postati star v alpskem prostoru

Perspektive za prihodnost in dialog med generacijami

Ker se v Alpski konvenciji v 2. členu sicer omenjata prebivalstvo in kultura, se pa o tej temi še ni razpravljalo, bi CIPRA rada s konferenco spodbudila javnost, naj se začne zavedati tudi socialne komponente trajnosti. Kakšne perspektive za prihodnost imajo mladi in stari v Alpskem prostoru? Kako povezujejo mladi in stari lokalno tradicijo z (virtualno) globalno vasjo? Kaj počnejo mladi s kulturno-krajinsko dediščino starih? V dialogu s prebivalci, združenji, sociologi in občinskimi politiki iz celotnega alpskega prostora bi radi nakazali perspektive trajnostne politike za prihodnost Alp in za dialog med generacijami v Alpah. Na podlagi rezultatov letne strokovne konference CIPRE 1999 naj bi Alpska konvencija dala nove impulze, hkrati naj bi rezultati ponudili konkretne predloge za pripravo protokola »Prebivalstvo in kultura«.

Organizacija
CIPRA-Nemčija

Le če bodo Alpe svojemu prebivalstvu – in to velja predvsem za mlajšo generacijo – lahko nudile perspektive za pravi življenjski prostor in delovna mesta, bo lahko na osnovi gospodarskega razvoja tudi nastala možnost za razvoj kulturnih dejavnosti, preko tega pa bo zagotovljen trajnostni razvoj alpskega prostora.

Drugi člen Alpske konvencije sicer omenja prebivalstvo in kulturo, vendar temu področju do sedaj v razpravi ni uspelo priti do izraza. Zato želi CIPRA podati pobudo za oblikovanje zavesti javnosti o socialni komponenti trajnosti ter opozoriti na občutljivost alpskega življenjskega prostora. Utemeljiti bo treba razpoznane trende socialne nestabilnosti ter izdelati možne rešitve za ohranitev in spodbujanje kulturne

oktober 1999

Wolfratshausen, Bavarska

Letna strokovna konferenca CIPRE

28.–30. oktober 1999

Samostan Benediktbeuern

Okrožje Bad Tölz – Wolfratshausen, Bavarska

Biti mlad – postati star

v alpskem prostoru

Perspektive za prihodnost in

dialog med generacijami

perspektive za prihodnost in dialog med generacijami v alpskem prostoru ter za zagotovitev njihove eksistencije. Na predavanjih in okroglih mizah, pri katerih bo sodelovalo občinstvo, naj bi uresničili trajno in okolju primerno politiko na območju, kjer se vzpostavili dialog med generacijami v Alpah. Na koncu urzijah pa se bodo udeleženci na kraju samem seznanili z obravnavano tematiko.

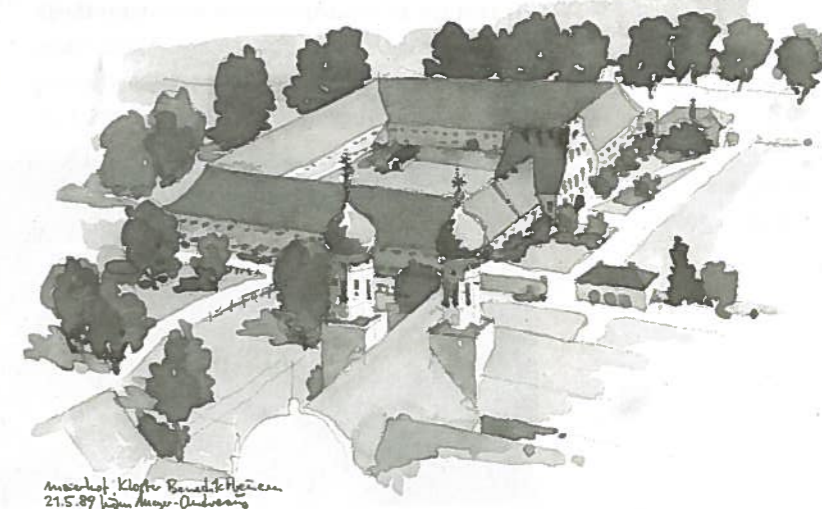
Na srečanja bodo Alpski konvenciji ponudili tudi predloge za nove spodbude in služili kot konkretni preizkuševalci izdelave protokola o prebivalstvu in kulturi.

Hallensleben
Nemčija

Programa in prijave glej prospekt v prilogi. Izbrani program lahko dobite v internetu pod www.cipra.org.

Organizacija pri:
CIPRA-Deutschland, Waltherstrasse 29
D-85737 München, tel.: 0049-89-54 42 78 50
0049-89-54 42 78 99
CIPRA-International Im Bretscha 22,
D-85737 München, tel.: 0049-89-54 42 78 50
0049-89-54 42 78 99, faks: 00423-237 40 31
www.cipra.org, www.cipra.org

Center za okolje in kulturo v samostanu Benediktbeuren, kjer bo potekala letna strokovna konferenca.

Architect: Klaus Benediktbeuern
21.5.89 Jürgen Meyer-Andreas

Katastrofalni plazovi februarja 1999

Kaj smo se naučili?

Naravne katastrofe, ki smo jim lani bili priča v velikih delih Alp, zlasti v Švici in v Avstriji, so tedne in tedne polnile strani evropskega tiska. Zdaj pa je prišla pomlad in čas je, da se pripravi bilanca nastale škode in tudi za razmišljanja o možnih sklepih, ki jih lahko potegnemo iz tega. Pravočasna evakuacija prebivalcev iz ogroženih območij je vsekakor preprečila najhujše, čeprav je organizacijo možno še izboljšati. Vsekakor je pa tudi res, da je za Alpe potrebna strožja politika urejanja prostora.

Ur. – Zgodovina kaže, da so hudi dogodki te zime v nekaterih regijah absolutno izjemni. Uči pa nas tudi, da nesreče pogosto spremenijo zavest politikov. Tako so zaradi plazov v zimi 1950/51 v Švici leta 1965 dopolnili zakon o gozdovih in v njem zaradi snežnih plazov predpisali načrte rizičnih con. V Franciji so leta 1970 kot posledica nesrečnega plazu iz Val d'Isère z 39 žrtev sklenili pripraviti zemljevid rizičnih con v Alpah. Zaradi plazov v zimi 1965/66 so tudi v Avstriji leta 1976 sprejeli odredbo o pripravi načrtov rizičnih con.

Iracionalno zavedanje nevarnosti

Zaradi zemljepisnih značilnosti imajo naravni pojavi v Alpah dostikrat katastrofalne posledice za prizadete ljudi. Ob takih naravnih nesrečah se v široki javnosti zganja dosti hrupa. Morda zato, ker plazovi relativirajo človekovo zmotno prepričanje, da lahko absolutno kontrolira naravo. Človeku je težko sprejeti lastno nemoč. Na drugih področjih se je družba tiho sprijaznila z večjimi in dražjimi tveganji. Tako umre v EU vsako leto skoraj 50000 ljudi pri prometnih nesrečah. Za vsakim smrtnim primerom, pa naj se zgodi na cesti ali zaradi snežnega plazov, je človeška drama – toda te drame v javni zavesti, v medijih in v politiki nimajo iste teže.

Strategije za zmanjševanje nevarnosti

Da bi preprečili ali zmanjšali nevarnosti ali škodo zaradi snežnih plazov, so potrebne različne strategije z različnim učinkom in različnimi stroški. Nobena ne

more zagotoviti absolutne varnosti. Vprašanje, ki je uspešno pri občinstvu določenih medijev, ali je življenje v Alpah za človeka sploh še mogoče in zaželeno, je prav tako neumestno kot tudi želja po absolutni varnosti. Čeprav te absolutne varnosti nikoli ne bo, morajo oblasti storiti vse, da bi zagotovile čim večjo zaščito.

Razvoj zazidalnih con v zadnjih desetletjih je pokazal, da zahtevajo človekove dejavnosti čedalje več prostora v Alpah. Zaradi pritiska iz gospodarstva, turizma in prebivalstva dovoljujejo oblasti dostikrat tudi gradnje v rizičnih conah. Zato ima prostorsko načrtovanje izreden pomen pri zaščiti prebivalstva in gostov. Načrtovanje con mora biti bolj strogo. Če pa plaz odnese stavbe, ki so na svojem mestu stale tristo let brez kakršne koli škode, nam to jasno pove, da absolutne varnosti nikoli ne bo. Hkrati lahko sklepamo iz tega, da napačno načrtovanje con zagotovo vodi v katastrofo.

Preprečevanje je najboljša zaščita

Najboljša preventiva je, če pri načrtovanju con ne dopustimo v nobenih okoliščinah novih gradenj v nevarnih conah in da za že obstoječe stavbe v takih conah pripravimo načrte za evakuacijo. Zato so potrebni inteligentna organizacija ter dodelani meteorološki sistemi. To zimo je Institut za raziskovanje plazov Weissfluhjoch v Davosu prvič lahko tri dni vnaprej napovedal, da bo nastopila najvišja stopnja nevarnosti. Tako so lahko pravočasno pripravili zapore cest, evakuacije in druge ukrepe. Katastrofe v Evolènu s tem vendarle niso mogli preprečiti.

S prepovedjo gradnje v nevarnih conah in z različnimi drugimi preventivnimi ukrepi lahko sicer zmanjšamo ogroženost človeka, »absolutna varnost«, ki je proizvod človekovega prepričanja, da je vse izvedljivo, pa bo vedno ostala le iluzija.

Obergoms
februarja 1999

Nevarne cone v alpskem prostoru

Pri naravnih nesrečah sta potrebna koordinacija in izmanjava informacij v celem alpskem prostoru

Ur. – Problemi niso le nacionalni temveč tudi internacionalni. CIPRA je že leta 1992 zahtevala, da se v vseh alpskih občinah pripravijo načrti nevarnih con, ki pravno obvezujoče prikazujejo vsa tista območja, ki so ogrožena zaradi snežnih plazov. V teh nevarnih conah se je treba zaradi varnostnih razlogov na splošno izogibati novim tehničnim infrastrukturam in gradnji. (Stališča CIPRE, Schwangau, Nemčija)

Podobno zahtevo najdemo tudi v 9. členu protokola »Urejanje prostora in trajnostni razvoj«. Različne alpske dežele so pa tudi žal različno daleč pri pripravi zakonskih podlag in opredelitvi nevarnih con v nacionalni zakonodaji. Sledi pregled nad situacijo:

Švica

V zakonu o prostorskem načrtovanju iz leta 1979 je zapisano, kako ravnati v primeru nevarnosti. Zveža, kantoni in občine so načeloma dolžne pri svojih dejavnostih, ki vplivajo na prostor, upoštevati naravne danosti. S tem so mišljene tudi naravne nevarnosti. Ocenjevanje nevarnosti poteka na dveh ravneh:

- raven načrtovanja usmeritve: kantoni v svojih načrtih usmeritve določajo, katera območja so močno ogrožena zaradi naravnih nevarnosti ali škodljivega razvoja (za oblasti obvezujoče, se aktualizira vsakih 10 let).
- raven načrtovanja rabe: obvezujoče za vsakogar. Občine imajo centralno kompetenco. Pristojne so za pripravo načrta rabe vključno z zemljevidom nevarnosti.

Liechtenstein

Ni zakona o prostorskem načrtovanju. Zemljevid nevarnosti je instrument za prostorsko načrtovanje in je predpisan z zakonom o gozdovih. Dežela predpisuje, da je treba območja snežnih plazov (...) ter območja, ki so ogrožena zaradi naravnih pojavov, (...) v občinskih načrtih con označiti kot nevarne cone. V skladu z odredbo o gozdovih je vlada pristojna za pripravo podlag za varstvo pred naravnimi pojavi (zemljevidi nevarnosti). Te potem prevzemajo in označujejo občine.

Francija

Načrti za primer nevarnosti so utemeljeni v zakonu o požarnem varstvu gozdov in preventivi pri predvidljivih naravnih rizikih (1987). Na podlagi tega zakona je bila sprejeta pravna odredba o načrtih za preventivo pri predvidljivih naravnih rizikih (1995).

Država je pristojna za pripravo in uresničevanje načrtov. Prefekt določi, kateri urad je pristojen za pripravo načrtov.

Po predhodni pridobitvi mnenja in posvetovanjem s prizadetimi občinami izda prefekt odredbo, s katero začne ta zakon veljati. S tem postane splošno obvezujoč in se priloži načrtu rabe.

Avstrija

Zakon o gozdovih iz leta 1975 predstavlja zakonsko podlago za načrtovanje nevarnih con v Avstriji. Besedilo je interpretirano v odredbi o načrtih nevarnih con (1976).

Načrt nevarnih con pripravlja regionalna gozdarsko-tehnična služba za preprečevanje hudournikov in snežnih plazov, ki je pristojna v skladu z (zveznim) zakonom o gozdovih. Načrt vsebuje omocja, ogrožena zaradi hudournikov ali plazov, in stopnjo nevarnosti (rdeče ali rumene cone), ter površine, potrebne za zaščitne ukrepe.

Načrti nevarnih con nimajo neposrednega pravnega učinka za krajevno urejanje prostora. Vse bolj pa se jih upošteva v načrtovanju namembnosti površin in zadržave, deloma ker to zapovedujejo programi regionalnega urejanja prostora.

Italija

Zakonsko podlago za kartiranje rizičnih con predstavlja državni zakon št. 183 »Določbe za organizacijsko in funkcionalno reorganizacijo varstva tal«, sprejet 18. maja 1989. Regije, ki so pristojne za uresničevanje tega zakona, delajo na tem.

Na Južnem Tirolskem še ni načrtov rizičnih con. V tem trenutku pripravljajo tri preiskusne občine take načrte. Za Južno Tirolsko obstaja kataster snežnih plazov, v katerem so zabeleženi zgodovinsko znani katastrofalni plazovi. Ta kataster ravno predelujejo.

Slovenija

V tem trenutku še ni načrtov con s plazovi. Za nove gradnje pa je po zakonu o urejanju prostora kot pogoj za gradbeno dovoljenje potrebno pridobiti mnenje glede naravnih nevarnosti. Ob koncu leta 1999 naj bi parlament odločal o zakonu za varstvo pred naravnimi in drugimi nevarnostmi.

Nemčija

Ni pravnega okvira za izvajanje načrtovanja nevarnih con.

Obergoms
februarja 1999

Primer iz bele knjige

Trajnostna prihodnost pred vrati naravnega parka

Office de Tourisme de Chambéry, Grasset

Mesto Chambéry

»Združimo moči, da bo mesto postalo dolgoročno primerno za bivanje, podeželje pa dolgoročno ostalo naseljeno!« se že približno deset let glasi cilj, ki so si ga postavili francosko mesto Chambéry in občine v njegovi okolici.

Ur. – Občine v okolici naravnih parkov »Massif des Bauges« in »Massif de la Chartreuse« štejejo okrog 400000 prebivalcev, pomembno križišče v tej regiji pa je mesto Chambéry. Z vsestranskim sodelovanjem si delavci parkov in mestni načrtovalci prizadevajo združiti mestno in podeželsko življenje. Nastale sinergije bi izkoristili za pravilno ovrednotenje bogastva kulturne zgodovine, podeželja in mest ter za boj proti prekomernemu obisku teh občutljivih območij, sem pa sodi tudi nudenje boljših storitev na podeželju in spodbujanje trajnostne gospodarske dejavnosti. Chambéry je leta 1998 odprl delovno mesto za uslužbenca, ki bo odgovoren za izvedbo projektov, ter v soglasju z občinami, ki so na območju parkov, izde-

Primer iz črne liste

V Furlaniji odprli gozdne in kmetijske ceste za promet

Gozdne in kmetijske ceste v pokrajini Furlanija-Juljska krajina, na katerih je bila do sedaj dovoljena le vožnja za lokalni dovoz in za obdelovanje zemlje, smejo v prihodnje uporabljati praktično vsi, ki se želijo z avtomobilom odpeljati na planine ali do gorskih koč (ali pa na lov, sprehod oziroma po gobe). Sprememba regionalnega zakona o gospodarstvu namreč dovoljuje vožnjo po gozdnih in kmetijskih cestah vsem prometnim sredstvom, ki se uporabljajo za dostop do planin in nepremičnin, ki so namenjene gospodarskim dejavnostim, ter vozilom v javnem prometu. Kot je povedal regionalni svetnik Petris, ki je pobudnik spremembe zakona, naj bi tako spet spodbudili razvoj trgovanja z mlekarскими izdelki in oživili gorsko kmetijstvo.

V resnici pa bi bilo bolj smiselno, če bi zaščitili in povečali prodajo kmetijskih kakovostnih izdelkov, ustvarili boljše pogoje za neposredno trženje in spodbudili sodelovanje med kmetovalci z ustanavljanjem centrov za pridelavo, predelavo in prodajo pridelkov ter uporabo domačih kmetijskih izdelkov v turizmu. Namesto tega je prišlo do divje razveljavitve predpi-

lal 15 akcijskih načrtov, povezanih z različnimi področji, kot je na primer integrativno prostorsko načrtovanje, turizem, komunikacije ali ovrednotenje obnovljivih naravnih virov energije (npr. les). Zaradi kakovostnih predlogov in opravljenih projektov je mesto prejelo nagrado v okviru tekmovanja »Agenda 21«, ki ga je razpisalo francosko ministrstvo za okolje leta 1997.

Ta živahna oblika povezovanja med mestom in podeželjem, kot dokazuje primer Chambéryja, bi lahko bila zgled drugim alpskim dolinam.

V 9. členu Protokola o prostorskem načrtovanju in trajnostnem razvoju Alpske konvencije se pogodbenice obvezujejo, da bodo sprejele ukrepe, ki krepijo sodelovanje med turizmom, kmetijstvom in gozdarstvom ter obrtjo (črka c) prvega odstavka) ter da si bodo prizadevale za ohranitev in obnovo ekološko in kulturno posebno pomembnih območij. (črka c) drugega odstavka)

sov, ki so urejali motorizirani promet. Posledice se bodo pokazale v večji obremenjenosti alpskega okolja in motenju človeka in živali, kar bo povzročilo tudi varnostne probleme, ki jih ne bi smeli podcenjevati.

Franco Pastorelli
CIPRA-Italija

V 9. členu Protokola o prostorskem načrtovanju in trajnostnem razvoju Alpske konvencije se pogodbenice obvezujejo, da bodo izvajale ukrepe za zmanjšanje prometa in po potrebi za omejitev motoriziranega prometa (črka d) petega odstavka)

10. člen Protokola o varstvu narave in negi krajine Alpske konvencije določa naslednje: »Pogodbenice si na celotnem alpskem prostoru prizadevajo za zmanjšanje obremenitev in škodljivih vplivov na naravo in krajino, pri čemer upoštevajo interese avtohtonega prebivalstva. Delujejo tako, da je vsakršno izkoriščanje, pomembno za prostor, neškodljivo za naravo in krajino. (...)« (1. odstavek)

Varstvena območja večjih površin na alpskem prostoru

Najnovejša publikacija EURAK (strokovno področje alpskega okolja) analizira politiko varstvenih območij v alpskih državah ter obstoječa varstvena območja na alpskem prostoru, ki so večja od 100 ha.

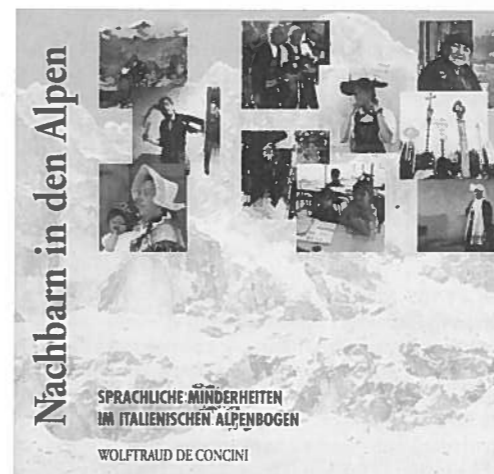
Ur. – Alpe so raznolik naravni prostor. Cilj razvoja v alpskem prostoru, ki se mu ni mogoče odpovedati, mora biti ohranitev nadvse velikega števila rastlinskih in živalskih vrst ter naravnih in kulturnih krajin za prihodnje rodove. Varstvena območja igrajo pri tem osrednjo vlogo.

Študija natančno razčlenjuje politiko varstvenih območij v različnih alpskih državah kakor tudi obstoječa varstvena območja alpskega prostora, ki so večja od 100 ha. Natančna primerjava naravnih vrednosti Alp s podobo naravnega prostora na obstoječih varstvenih območjih kaže, da so bila do sedaj varstvena območja vsebinsko in geografsko pomanjkljivo označena.

Iz teh spoznanj izvirajo zahteve do prihodnjih varstvenih območij, pa tudi napotki, kakšne naj bodo v bodoče strategije na področju varstva narave. Tako je ta prvi pregled večjih varstvenih območij v Alpah postal za prihodnje načrtovanje varstvenih območij nepogrešljiv pripomoček, povzetki v italijanskem, francoskem in angleškem jeziku pa omogočajo, da je knjiga uporabna na celotnem alpskem prostoru.

Grossflächige Schutzgebiete im Alpenraum – Daten, Fakten, Hintergründe (Varstvena območja večjih površin na alpskem prostoru – podatki, dejstva, ozadje). Evropska akademija Bolzano – strokovno področje alpskega okolja: Mario F. Broggi, Rudolf Staub, Flavio V. Ruffini. 1000. Blackwell Wissenschafts-Verlag. 241 strani s 93 deloma barvnimi fotografijami in 46 tabelami. ISBN 3-8263-3215-6

Sosedje v Alpah – jezikovne manjšine italijanskega alpskega loka

Opozoriti želi na problematiko etničnih in jezikovnih manjšin, ki govorijo svoj jezik in imajo svoje šege, običaje in navade, ter daje besedo predstavnikom različnih manjšin. Gre za več kot milijon ljudi in njihova kulturna dediščina je del alpske kulture, njen nadaljnji obstoj pa je za okolico zelo pomemben. V zadnjih letih manjšine vedno bolj zavzeto iščejo svojo kulturno identiteto ter vedno bolj zavestno ohranjajo svoje običaje. Knjiga je dokaz te povezanosti in soodvisnosti.

Delo, ki obravnava zelo aktualno temo, je izšlo v italijanskem (»Gli altri delle Alpi – Minoranze linguistiche dell'arco alpino italiano«) in nemškem jeziku.

Nachbarn in den Alpen – Sprachliche Minderheiten im italienischen Alpenbogen (Sosedje v Alpah). Jezikovne manjšine italijanskega alpskega loka. Wolftraud de Concini. Založba Bündner Monatsblatt, Chur 1998.

Ur. – Knjiga s številnimi črno-belimi slikami je izjemno dober primer uspešne predstavitve desetih jezikovnih in etničnih manjšin, ki danes živijo med Primorskimi Alpami na zahodu in Julijskimi Alpami na vzhodu. Delo »Sosedje v Alpah« nazorno prikazuje življenje Okcitancev, Frankoprovensalcev, Walserjev, Južnih Tirolcev, Ladincev, prebivalcev Fersentala, imenovanih tudi »Mocheni«, Kimbrov kakor tudi Nemcev v Benečiji in Furlaniji, Furlanov in Slovencev.

V okviru švicarskega Nacionalnega raziskovalnega programa 31 »Spremembe podnebja in naravne nesreče« sta izšli dve zanimivi publikaciji o obnašanju prebivalstva v primeru nevarnosti snežnih plazov – žal le v francoskem jeziku: P. Schoeneich, M.-C. Busset-Henchoz: Les Ormonans et les Leysenous face aux risques naturels, Rapport final PNR 31, 1998, ISBN 3 7281 23714, Ed. v/d/f A. Revaz-Herold, L. Bridel, S. Dulex-Putallaz: Représentation du risque d'avalanches et comportements sociaux dans deux communes valaisannes, Rapport de travail PNR 31, 1998, ISBN 3 7281 2589X, Ed. v/d/f

Agenda CIPRE

6.99 – 9.99

Študijske počitnice v Alpah

Cilj tovrstnega izobraževanja je spoznavanje ekoloških in kulturnih posebnosti na alpskem prostoru. Udeleženci se bodo intenzivno ukvarjali z aktualnim razvojem in problemi na različnih področjih. Znanje jim bo posredovano na ekskurzijah in v razpravah s strokovnjaki ter prebivalci posameznih regij.

Informacije: Lisbeth Wollweber, Hauptstrasse 18, D-54472 Hochscheid; tel.: 0049-6536-94 12 54; lisbeth.wollweber@t-online.de

22.6. · Dunaj

Jahresfachtagung der CIPRA-Österreich zum Thema: «Auswirkungen der Agenda 2000 auf die Alpen»

Letna strokovna konferenca CIPRE Avstrija o temi »Posledice Agende 2000 za Alpe«

Informacije: CIPRA Avstrija, c/o ÖGNU Umweltdachverband, Alserstrasse 21/1/5, A-1080 Wien; tel.: 0043-1-40 113-34/36, faks: 0043-1-40 113-50, cipra@oegnu.or.at

28.6. – 29.6. · Bern

Nachhaltige Entwicklung – Konzepte und Umsetzung

Weiterbildung in Ökologie an der Universität Bern

Trajnostni razvoj – koncepti in uresničitev

Izpopolnjevanje na področju ekologije na Univerzi v Bernu

Informacije: Weiterbildung in Ökologie – Koordinationsstelle Umweltwissenschaften, Chemin du Musée 8, CH-1700 Fribourg;

tel.: 0041-26-300 73 42, faks: 0041-26-300 97 28, gerhard.schneider@unifr.ch, http://www.unifr.ch/environ

29.6. – 30.6. · Gap-Charance

Kolloquium «Alpenflora»

Kolokvij »Alpsko rastlinstvo«

Informacije: Netzwerk Alpiner Schutzgebiete, Parc national des Ecrins – c/o LAMA, 17, rue Maurice Gignoux, F-38031 Grenoble;

tel.: 0033-476-63 59 46, faks: 0033-476-63 58 77, pguido@iga.ujf-grenoble.fr ali

ebrancacz@iga.ujf-grenoble.fr, http://alparc.ujf-grenoble.fr/

15.7. – 16.7. · Augsburg

Das Lechtal: Gestern – Heute – Morgen

Entwicklung einer Flusslandschaft von der Frühgeschichte bis zur künftigen Gestaltung

Lechtal: Včeraj – danes – jutri. Razvoj rečne krajine od najstarejše zgodovine do bodoče podobe

Strokovna konferenca Bavarske akademije za varstvo narave in urejanje krajine

Informacije: Bayerische Akademie für Naturschutz und Landschaftspflege, Seethalerstrasse 6,

D-83410 Laufen/ Salzach, tel.: 0049-8682-8 96 30, faks: 0049-8682-89 63 17,

Naturschutzakademie@t-online.de

2.8. – 20.8. · Schaan

Sommerakademie «Brennpunkt Alpen» (Basismodul)

Poletna akademija »Žarišče Alpe« (osnovni modul)

CIPRA-International

Informacije: CIPRA International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan,

tel.: 00423-237 40 30, faks: 00423-237 40 31, cipra@cipra.org, http://www.cipra.org

14.8.

Feuer in den Alpen

Ogenj v Alpah

Kot znak upora proti vedno večjemu uničevanju celotnega alpskega prostora bomo v celotnem alpskem loku od Dunaja do Nice spet prižigali opozorilne kresove.

Informacije: Feuer in den Alpen, Peter Anderegg, Turenmattenstrasse 6, CH-3860 Meiringen,

tel.: 0041-33 971 12 54, faks: 0041 33 971 12 45

12.8. – 13.8. · Schaan

Seminar «Direktvermarktung als Instrument einer nachhaltigen Entwicklung in den Alpen» innerhalb der Sommerakademie «Brennpunkt Alpen»

Seminar »Neposredno trženje kot instrument trajnostnega razvoja v Alpah« v okviru Poletne akademije »Žarišče Alpe«

Informacije: CIPRA International, Im Bretscha 22,

FL-9494 Schaan,

tel.: 00423-237 40 30, faks: 00423-237 40 31,

cipra@cipra.org, http://www.cipra.org

23.8. – 27.8.

Symposium «Gebirgsökosysteme»

Simpozij »Gorski ekosistemi«

Informacije: Eidgenössische Forschungsanstalt für Schnee und Lawinen, Werner Frey, Flüelastrasse 11,

CH-7260 Davos Dorf,

tel.: 0041-81-4170 111

faks: 0041-81-4170 110,

frey@slf.ch

30.8. – 31.8. · Liechtenstein

Workshop «Natura 2000»

Delavnica »Natura 2000«

Informacije: Netzwerk Alpiner Schutzgebiete, Parc national des Ecrins – c/o LAMA, 17, rue Maurice Gignoux,

F-38031 Grenoble;

tel.: 0033-476-63 59 46, faks: 0033-476-63 58 77,

pguido@iga.ujf-grenoble.fr ali

ebrancacz@iga.ujf-grenoble.fr, http://alparc.ujf-grenoble.fr/

2.9. – 3.9. · Biel

Naturschutz im Wald heute. Schweizerische Ausbildungsstätte für Natur- und Umweltschutz (sanu)

Varstvo narave v gozdu danes. Švicarski izobraževalni zavod za varstvo narave in okolja (sanu)

Informacije: Schweizerische Ausbildungsstätte für Natur- und Umweltschutz (sanu), Postfach 3126, 2500 Biel 3,

tel.: 0041-32-322 14 33, faks: 0041-32-322 13 20,

sanu@dia1.eunet.ch, http://www.ambios.ch/sanu

7.9. – 8.9. · Regionalni naravni park Vercors

Kolloquium «Almwesen»

Kolokvij »Planšarstvo«

Informacija: Netzwerk Alpiner Schutzgebiete, Parc national des Ecrins – c/o LAMA, 17, rue Maurice Gignoux,

F-38031 Grenoble;

tel.: 0033-476-63 59 46, faks: 0033-476-63 58 77,

pguido@iga.ujf-grenoble.fr ali

ebrancacz@iga.ujf-grenoble.fr, http://alparc.ujf-grenoble.fr/

2.9. – 1.10. · Schaan

Sommerakademie «Brennpunkt Alpen», Schwerpunktlehrgang zum Thema «Direktvermarktung als Instrument einer nachhaltigen Entwicklung in den Alpen»

Poletna akademija »Žarišče Alpe«, tečaj osrednje teme »Neposredno trženje kot instrument trajnostnega razvoja v Alpah«

Informacije: CIPRA International, Im Bretscha 22,

FL-9494 Schaan,

tel.: 00423-237 40 30, faks: 00423-237 40 31,

cipra@cipra.org, http://www.cipra.org

29.9. – 2.10. · Narodni park Visoke Ture, Rauris

Workshop «Steinadler, Bartgeier, Gänsegeier»

Delavnica »Planinski orel, brkati ser in beloglavi jastreb«

Informacije: Netzwerk Alpiner Schutzgebiete, Parc national des Ecrins – c/o LAMA, 17, rue Maurice Gignoux,

F-38031 Grenoble;

tel.: 0033-476-63 59 46, faks: 0033-476-63 58 77,

pguido@iga.ujf-grenoble.fr ali

ebrancacz@iga.ujf-grenoble.fr

http://alparc.ujf-grenoble.fr/

2.10. – 2.10.

Internationaler Aktionstag der Initiative Transport Europe, ITE

Mednarodni akcijski dan Initiative Transport Europe

Prizadeti državljani in okoljske organizacije bodo na celotnem alpskem prostoru organizirali drzne akcije proti tranzitnemu prometu

Informacije: ITE Initiative Transport Europe c/o Alpen-Initiative, Postfach 29, CH-3900 Brig,

tel.: 0041 27 924 22 26, faks: 0041 27 924 43 05,

alp@ite.rhone.ch, http://www.ite-euro.com/ITE

28.10. – 30.10. · Benediktbeuren

CIPRA Jahresfachtagung «Jung sein, alt werden in den Alpen»

Letna strokovna konferenca CIPRE »Biti mlad, postati star v Alpah«

Informacije: CIPRA-Deutschland, Waltherstrasse 29,

D-80337 München,

tel.: 0049-89-54 42 78 50, faks: 0049-89-54 42 78 99

CIPRA International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan,

tel.: 00423-237 40 30, faks: 00423-237 40 31,

cipra@cipra.org, http://www.cipra.org

1.10. – 31.10. · Brandberg

Symposium «Steile Wiesen – schmale Wege»

Simpozij »Strmi travniki – ozke poti«

Društvo Ruhegebietsbetreuung Zillertaler Hauptkamm

»Povezanost v Alpah« – majhen tirolski kraj Brandberg, za kate-rega so značilne gorske kmetije, je občina v omrežju. Pri oblikovanju smernic je bilo kot bistven cilj opredeljeno ohranjanje in pospeševanje alpske kulturne krajine. Da bi dobili objektivno podlago za ocenjevanje ukrepov za pogodbeno varstvo narave, bodo leta 1998/99 v Brandbergu izvedli kartiranje kulturne krajine. Ob koncu tega projekta bo organiziran simpozij, na katerem naj bi razpravljali o načinih in rešitvah za ohranjanje in nadaljnji razvoj ekstremnih alpskih kulturnih krajin. Od maja 1999 naprej bo na voljo natančen program konference. Simpozij bo potekal v štirih jezikih.

Informacije: Verein Ruhegebietsbetreuung Zillertaler Hauptkamm, Josef Ascher, A-6290 Mayrhofen 307,

tel. in faks: 0043-5285-63 601,

zillertal.hauptkamm@alpenverein.at

14.1.99 – 31.10.00 · alpski prostor

Ausstellung «Schöne neue Alpen – eine Ortsbesichtigung» Razstava »Krasne nove Alpe – ogled kraja«

Razstava je fotografska inventura Alp, ki obravnava prizadevanje za vzpostavitev ravnotežja med alpsko resničnostjo in alpskim mitom, med ogroženo kulturno krajino in nedotaknjeno divjino, med mestom in podeželjem, med odročnostjo gora in industrijsko civilizacijo, med kulturo in komercializacijo. Prikazuje Alpe med urbanizacijo in razseljevanjem, dokumentira razvoj in posledice prometa, energetske politike in turizma, poroča o uporabi proti uničevanju Alp in predstavlja nove koncepte in modele za prihodnost.

Razstava potuje po alpskem loku. Tisti, ki želijo povabiti razstavo tudi v svojo občino, se lahko pozanimajo na naslednjem naslovu: Gesellschaft für ökologische Forschung e.V., Frohschammerstrasse 14, D-80807 München, tel.: 0049-89-359 85 86, faks: 0049 89-359 66 22.

Začasni termini:

Termin	Kraj	Naslov
10.07.99–25.07.99	Dunaj (A)	
01.08.99–22.08.99	Schlanders (I)	Kulturhaus Karl-Schönhaus
27.08.99–12.09.99	Bruneck (I)	
16.09.99–12.10.99	Zürich (CH)	Uni Zürich, Lichthof
14.10.99–31.12.99	Luzern (CH)	Gletschergarten (SAN)
12.03.00–02.04.00	Leutkirch (D)	Realschule Leutkirch
03.04.99–30.04.00	Kempten	
01.05.99–31.05.00	Miesbach	
01.06.99–18.06.00	Bayrischzell (D)	Altes Kloster, Pfarrzentrum

Krasne nove Alpe tudi v italijanščini!

Od termina v Schlandersu naprej (1. avgust 1999) bo na voljo italijanski prevod besedil na razstavi.

Opomba k biltenu CIPRA-Info 52 Oskrba Dunaja s pitno vodo

V 52. številki biltena CIPRA-Info, ki je izšla marca 1999, je CIPRA na 9. strani (v okviru) poročala o oskrbi Dunaja s studenčnico iz Štajerske. Magistrat mesta Dunaj, oddelek MA 31 – Mestni vodovod nas je prijazno opozoril na to, da so v članku »napačni ali nepopolni podatki«. Tako ne držijo številke o večanju potreb po vodi na Dunaju. Tudi letnica 1837 za prvi vodovod ni pravilna, prav bi bilo 1873. Oddelek MA 31 je poleg tega poudaril, da ni Dunajski vodovod kriv za onesnaževanje štajerske podtalnice z nitrati, ravno nasprotno, Dunajski vodovod dela vse, da bi voda ostala čista (prepoved gnojil itd.)

Ce se Štajerska čuti »oropana« lastne vode (ta izraz je tudi v članku bil v narekovajih), poudarja MA 31, to še vedno ne pomeni, da gre za rop. Mesto Dunaj je zavarovana območja s studenčnico svojčas kupilo na zakonit način. Kar zadeva trditve v tem članku, češ da je Dunaj leta 1993 nameraval vodo iz Štajerske prodajati v steklenicah, pa MA 31 pravi: »Dunajska pitna voda se do danes ne prodaja v steklenicah.« Tega pa tudi CIPRA ni trdila.

